

De salonet a sonet

El mot *salonet* del llibre *Selva i salonet*, és traduït per *sonnet* ('sonet') en la versió anglesa de l'article d'*Enciclopedia.cat* dedicat a Jordi Coca.

Barcelona-Pirineus, amb mula

Lolita Bosch (*La família del meu pare. Una novel·la*, Editorial Empúries) parla de l'expedició per a salvar l'art romànic dels Pirineus, del 1907, i tot seguit diu: "Un any després que a Barcelona establís [sic] el primer servei d'autobusos urbans de la península Ibèrica." Deu ser que "s'establís", no? I continua, recuperant l'expedició: "I no es va fer en vaixell, per sortir d'aquí, sinó en mula." Segons l'escriptora i l'Editorial Empúries, els expedicionaris de l'Institut d'Estudis Catalans que van sortir de Barcelona, ho van fer, doncs, amb mula. I la tornada, també? Com han recordat les notes de les exposicions del centenari de l'expedició, els arqueòlegs, que van entrar a la Vall d'Aran pel cantó nord, van fer el viatge fins a Tolosa de Llenguadoc amb tren, des de Barcelona, via Narbona. Un cop als Pirineus sí que es van desplaçar amb mula.

Com quedem, mirall o espill?

El teatre –diu Carme Meix al pròleg de l'obra de Josep M. Diéguez *Requiescat in bello* (Cossetània Edicions)– "és un joc de miralls". I tot seguit, diu: "O d'espills." Com quedem, de miralls o d'espills? I ho diu després de parlar de la teoria de la novel·la-mirall de Stendhal, un autor a qui la "falsa riquesa dels sinònims" el treia de polleguera.

'Expurgar', massa expurgat

El DIEC2 és l'únic diccionari que diu que només es pot expurgar un llibre, o un imprès, d'allò que conté de noïble, d'ofensiu, d'erroni. Moll i el GD62 indiquen que *expurgar* és netejar d'allò que és nociu o sobrer, sense limitar-ho a un text imprès. I el GEC eixampla la definició fabriana per poder "expurgar la llengua de barbarismes".

Jordi Herralde, l'editor d'Anagrama, presenta al lector castellà la 'Vida de Manolo', de Josep Pla

L'editor d'Anagrama, Jordi Herralde, és un lector habitual de Josep Pla. Gràcies a un exemplar de la *Vida de Manolo* editat per Selecta el 1953, va començar a llegir en català. Encara que el parlés, al col·legi estudiava i llegia en castellà i gairebé tots els llibres de la biblioteca familiar eren escrits en castellà. Per aquesta raó s'ha avingut a presentar, i beneir, la nova traducció castellana de la *Vida de Manolo* que ha publicat l'editorial Libros del Asteroide, en una versió de Jordi Amat.

Josep Pla va escriure la *Vida de Manolo* (*contada per ell mateix*), el primer que dedicava a una personalitat artística i humana, el 1927, dos anys després del seu primer llibre, *Coses vistes*. El va publicar el gener del 1928, a l'editorial La Mirada de Sabadell, en una edició il·lustrada de cobertes dures de només 600 exemplars. Ara aquests exemplars es cotitzen, al mercat de les llibreries de vell, entre 150 i 220 euros. Ja dos anys després la Llibreria Catalònia de Barcelona n'havia de fer una edició corrent, sense il·lustracions.

Va ser el llibre que confirmà definitivament Josep Pla com a escriptor, després d'haver publicat quatre volums de factura diversa, tots ells insòlits i sorprenents, volums que havien causat un impacte sense precedents, a casa nostra, però també una certa desorientació. I va ser també el primer llibre que hom li traduí al castellà. Ho va fer José Chabás sota el segell madrileny de Mundo Latino. Compañía Iberoamericana de Publicaciones.

Carles Riba en signava el pròleg. Com se sap, Riba va ser el primer a copsar la magnitud de l'escriptor i a analitzar-lo a fons. A partir de Riba, va quedar clar que Pla no era ni un primari ni un intuïtiu ni un descordat, tot i que ell invocava l'estil descordat, per contrarestar la frase mudada sorgida del laboratori noucentista.

Carles Riba ja en va tenir prou amb dos dels seus tres primers llibres, *Coses vistes* i *Llanterna màgica*, per a dedicar-li una extensa crítica, tan extensa que va haver de ser publicada en quatre parts, al diari *La Publicitat*, els dies 8 de setembre, 13 d'octubre i 17 de novembre del 1926, i 26 de gener del 1927, crítica que posteriorment recollí al llibre *Els marges*.

Després, Riba digué de la *Vida de Manolo* que era un dels millors llibres de la literatura catalana, i aquest elogi ha estat un dels tres triats per l'editorial Libros del Asteroide, per destacar-ho a la contracoberta. Els altres dos són de Gabriel Ferrater ("El llibre més famós de Josep Pla") i Dionisio Ridruejo ("Un dels millors llibres publicats a Espanya els darrers trenta anys").

A dins, el lector hi trobarà l'admiració de Jordi Herralde i del traductor, Jordi Amat, autor del pròleg. Per al traductor i prologuista, el llibre té una dimensió excepcional a causa de la insubornable profunditat humana del seu protagonista, sovint tràgica, però amagada sempre sota la cuirassa de la ironia, una dimensió moral que fa de la *Vida de Manolo* un clàssic i d'Hugué, un mestre de la vida.

Manolo Hugué a Puigcerdà, els anys 20, l'època que va conèixer Josep Pla.